

Civilná ochrana a SEVESO II

Ochrana života, zdravia a majetku je prvoradou úlohou civilnej ochrany Slovenskej republiky. Okrem úloh a opatrení vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme pre ňu vyplývajú úlohy aj zo smernice Európskej únie tzv. SEVESO II, ktoré sú rozpracované v zákone č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nebudem sa zmieňovať a podrobne rozoberať všetky úlohy civilnej ochrany. Chcem sa zmieniť o tých najdôležitejších, a to o havarijnom plánovaní, územnom plánovaní a stavebnom konaní, v neposlednej miere aj kontrolnou činnosťou.

V oblasti *havarijného plánovania* je úlohou civilnej ochrany zabezpečiť ochranu obyvateľstva. K tomuto cieľu sú zamerané aj plány ochrany obyvateľstva, ktoré vypracovávajú obce a mestá, obvodné úrady a krajské úrady. Ich vypracovávanie je riadené úradom civilnej ochrany MV SR, k čomu má vykonávaciu vyhlášku MV SR č. 300/1996 Z. z. o zabezpečovaní ochrany obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulácii s nebezpečnými látkami v znení neskorších predpisov. Jednotlivé stupne pri vypracovávaní týchto plánov musia úzko spolupracovať s prevádzkovateľmi podnikov, ktoré ohrozujú obyvateľstvo. Takáto spolupráca nie je vždy na požadovanej úrovni a po roku 1989 sa zhoršuje. Majitelia takýchto podnikov nie vždy chápu dôležitosť znalosti ich podnikov, technológií, ako aj všetkých látok, ktoré sa pri výrobe používajú. Snahu získať tieto informácie chápajú často ako niečo, čo zavrhuje priemyselnou špionážou alebo na druhej strane sa snažia utajiť informácie z dôvodu, že porušujú aj iné, často závažnejšie právne normy a sú si vedomí, že ohrozujú obyvateľstvo. Odbory krízového riadenia obvodných a krajských úradov, ktoré plnia úlohy civilnej ochrany a integrovaného záchranného systému, pravidelne kontrolujú tieto plány, ich realitu, ako aj pravidelné precvičovanie. Úrad civilnej ochrany kontroluje plány na krajských úradoch, prípadne vo vybraných podnikoch. Nedá sa povedať, že by všetky plány boli vypracované na vysokej úrovni, alebo že by neboli vypracované vôbec. Ako vždy, záleží len na ľuďoch a ich prístupe. Z výsledkov kontrolnej činnosti sa dá usudzovať, že kvalita plánov ochrany obyvateľstva sa pomaly ale iste zlepšuje. Najväčším nedostatkom sa nám javí nedostatočné precvičovanie týchto plánov, neoboznamovanie zamestnancov a ohrozeného obyvateľstva.

V oblasti *územného plánovania a stavebného konania* plní civilná ochrana dôležitú úlohu. Tak ako vyplýva zo stavebného zákona, zákona o civilnej ochrane a zákona o prevencii závažných priemyselných havárií, je civilná ochrana neopomenuteľným účastníkom konania o územnom plánovaní, ale aj stavebného konania. Jednotlivé stupne orgánov civilnej ochrany sú povinné uplatňovať pri nich záujmy civilnej ochrany, samozrejme, so zameraním na ochranu obyvateľstva. Majú právo vyžadovať plnenie takých opatrení, ktoré zamedzia

ohrozeniu obyvateľstva, či už úpravou technológií, zmenou druhu používaných chemických látok, znížením zásob na nevyhnutnú mieru, v neposlednej miere aj sa-

motným umiestnením takýchto podnikov. Takýto by bol ideálny stav. Musím však konštatovať, že doposiaľ nemáme poznatky, že by sa tak aj v skutočnosti dialo. Na obvodoch a krajoch nie sú zodpovední zástupcovia štátu dostatočne dôrazní a podľa môjho názoru niekedy prevážia aj iné záujmy, než je ochrana života, zdravia a majetku občanov. Určite by bola potrebná rozsiahla analýza tohto problému a podľa jej výsledku aj možná úprava právnych noriem, ktoré by zaviedli jednoznačné pravidlá, ktoré by nebolo možné obísť.

V oblasti *kontrolnej činnosti* plní úlohy v zmysle vlastných právnych predpisov, ale aj v zmysle zákona o prevencii závažných priemyselných havárií, v úzkej súčinnosti so Sloven-

skou inšpekciou životného prostredia. Úrad civilnej ochrany koordinuje kontrolnú činnosť v rámci civilnej ochrany. Na každý rok sú na všetkých stupňoch vypracované plány kontrolnej činnosti aj so zameraním na podniky, ktoré sú zaradené do kategórií A alebo B v zmysle zákona. Orgány civilnej ochrany, samozrejme, kontrolujú aj ostatné podniky, v ktorých sa nachádzajú nebezpečné chemické látky a ktoré ohrozujú obyvateľstvo. Naším cieľom je, aby všetky podniky, ktoré ohrozujú obyvateľstvo, boli pravidelne minimálne raz za tri roky skontrolované. Kontrolná činnosť je koordinovaná na všetkých stupňoch so Slovenskou inšpekciou životného prostredia tak, aby nedochádzalo ku kolíziám v rámci kontrolnej činnosti. Z kontrol, ktoré nie sú vykonané spoločne, sa záznamy alebo protokoly zasielajú inšpekcii na vedomie, s cieľom oboznámenia o prijatých opatreniach. Zámerne nepíšem o pokutách, nakoľko orgány civilnej ochrany doposiaľ neudelili žiadnu pokutu za neplnenie povinností vyplývajúcich z platných právnych noriem, až na jednu výnimku, a to Krajský úrad v Bratislave. Orgány civilnej ochrany sa celkovo zúčastnili 66 koordinovaných kontrol a vykonali spolu s úradom civilnej ochrany 25 kontrol v zmysle zákona o civilnej ochrane. V ich rámci boli civilnou ochranou udelené len dve pokuty za neplnenie si povinností v oblasti civilnej ochrany a to v Bratislavskom kraji.

Záverom si dovoľm konštatovať, že napriek všetkým nedostatkom sa postupne darí situáciu v tejto oblasti zlepšovať. Oproti predchádzajúcim rokom sa neustále zvyšuje počet kontrolovaných subjektov, a pritom sa zisťuje pomerne málo nedostatkov. Vstupom zahraničných investorov do podnikov sa mení aj ich kultúra smerom k plneniu zákonných noriem. Zahraničný investor zväčša striktné plní všetky úlohy vyplývajúce z ochrany obyvateľstva, najmä tie, ktoré nadväzujú na SEVESO II. Je na to zvyknutý z domovskej krajiny. Zo strany štátnych orgánov bude potrebné pritvrdiť a neustupovať záujmom podnikateľov, ale striktné vyžadovať plnenie zákonov tak, aby bola vždy zabezpečená ochrana obyvateľov. Život, zdravie a majetok občanov je nad zisk podnikateľov a mal by byť základnou povinnosťou štátnych orgánov. Dúfam, že aj neustále sa zlepšujúcou spolupracou so Slovenskou inšpekciou životného prostredia sa nám to podarí dosiahnuť.

Ing. Ronald Roth
vedúci oddelenia

ochrany obyvateľstva a integrovaného záchranného systému
úrad civilnej ochrany MV SR

